

for Hertugdømmet Slesvig, uden hvilken Forsætning de ikke kunde bestæfste sig med Fællesanliggender. Derfor Regjeringen blot kunde give den mindste Ankynding af, at saadan en vedblivende Stilling var den Bøi, ad hvilken vi sikkest og med største Nøimelighed kunde gjenvinde det tabte Slesvig, maatte vi naturligviis finde os deri, men vi skulde da heller ikke igjennem disse Overenskomster søge at komme bort fra det, der i sin Tid har været betragtet som den Organisme, der bedst kunde sikke os Slesvig; vi skulde da blive ved denne Organisme og finde os i de to Forsætninger, saalænge indtil vi fik Slesvig. Sagen stiller sig nu Ivertimod for mig saaledes, at den sikreste Maade til maastee at kunne gjenvinde Noget af Slesvig er den, at vi ikke blive ved at fastholde Love, der stille sig op som en Berettigelse, at vi ikke blive ved at fastholde Love, som Grundloven for Kongeriget Danmarks og Hertugdømmet Slesvigs Fællesanliggender, at vi ikke blive ved at vedligeholde en Stilling, der giver et langt større og mere berettiget Paaskud til at angribe Kongeriget i dets nærværende Stilling, end Grundloven af 18de November 1863 nogenjinde før har kunnet give. Vi vide, hvormeget den er bleven brugt som Paaskud, men den gav, som sagt, mindre Anledning dertil end den nuværende Stilling. Det jeg før jeg indlader mig paa at tale om Grundlovsudkastet, der for en væsentlig Deel vil faae sin Røstning ved 2den Behandling, gaaer ud paa, er klart at faae at vide den Stilling, hvori vi befinde os ligeoverfor et Document, som tager Form af en Lov, og som angaaer Kongerigets meest særlige Anliggender, men som ikke er blevet til ved Kongen og Rigsdagen i Forening. Det er en Grundfætning i hele vor nuværende Forsætning, at kun det er Lov i Kongeriget Danmark, som har fundet Tilstemning hos Kongen og Rigsdagen i Forening, men ethvert Actstykke, der gjør Fordring paa at være Lov, uden at have opfyldt disse Betingelser, er ikke noget lovligt Actstykke, ja, det gaaer meget videre, idet det i Virkeligheden er et Statscoup. Hvis den saakaldte Grundlovsbestemmelse af 17de November d. A. kaldte sig Forordning, vilde den ikke indeholde noget Statscoup, men da

den giver sig ud for at være en Lov, uden at de virkelig Lovlige Betingelser ere opfyldte, er dette et af de dristigste Statscoup, der nogenjinde er forsøgt. Man har ikke havt Mod til at udføre det under Ministeriets simple og ligefremme Ansvarlighed, saaledes som ved Kundgjørelserne af 28de Januar 1852 og af 6te November 1858, kort sagt, ved disse forskjellige Kundgjørelser, hvorved Statsmagten i Rigets ulykkeligste og vanskeligste Diebliske har viist sig at være kraftig tilstede og istand til at udføre det, der paa den Tid ansaaes for det Rette, men her har man, bagved et Skjermbræt, der for Mange havde en tvivlsom Berettigelse og for mig ingen, søgt med større Frihed at kunne undbrage sig det Ansvar, der ved en saadan vigtig Statsact har den høieste Betydning. Ved de nævnte Leiligheder have de, der stode i Spidsen og tilraadede Forholdsreglerne, viist, at de havde Følelsen af, at de stode til Statens Frelse, men ikke for 1,400 Vælgeres Skyld, hvorimod man, naar man undersøger denne Sags Enkeltheder, vil finde, at de 1,400 høist Besatte i hele Landet ere de Eneste, som ere interesserede deri; der er ikke Andre, for hvem den har nogen væsentlig afgjørende Betydning. Naar man siger, at disse Indvirkning paa Valgene vil skaffe os af med — de Herrer maae ikke tage mig det ilde op, at jeg siger det, men det er Andres Ord, jeg gjengiver, og ikke mine egne — de flette Lovgivere, som man kalder Bønder — thi det er Bønderne, man vil have hørt, og som man kalder ikke passende i de lovgivende Forsamlinger — naar man troer, at man derved skal skaffe Bals af en bedre Beskaffenhed, vil jeg ikke disputere derom, men det ligger da i denne Foranstaltning, at det deraf udgaaende Landstthing vil være Angriberen i en Kamp, som maa bringe til at naae det, som er det eneste Formaal ved denne Sag. Man maa ikke troe, at man kan frigjøre sig for at tage Følgerne af de Skridt, man gjør; man gjør det første Skridt uden at see dybt i Tingene, men man bliver nødt til ogsaa at gjøre det næste, fordi dette er en ligefrem Afspøning af det første. Jeg skal imidlertid ikke her opholde mig ved at undersøge, hvad der i saa Henseende er det Rette eller ikke; det hører til et senere Stadium, men jeg næv-